

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

25.02.2025

с. Оникієво

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, інженером охорони та захисту лісу філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ГАПИЧЕМ Іваном, лісничим Кропивницького лісництва ПОПОВИМ Владиславом, в.о. лісничого Компаніївського лісництва ШЕВЧУКОМ Олександром, лісничим Бірківського лісництва ЛІТВІНОМ Андрієм, було проведено з 24 по 25.02.2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Філія) з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 149,4 га.

За результатами обстеження потребують вибіркової санітарної рубки насадження на загальній площі 102,2 га, а також рекомендовано провести лісопатологічне обстеження на доцільність призначення суцільної санітарної рубки на площі 47,2 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2020 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, метрів	Середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Компаніївське	37	1	0,5		0,5	10Сз	50	0,8	2	15	18	210	3
Компаніївське	37	2	0,9		0,9	10Сз	50	0,8	2	15	18	210	3
Компаніївське	37	3	25,4	1	8,3	10Сз+Язл	50	0,8	2	17	22	250	3
Компаніївське	37	9	3,2	1	0,9	10Сз	50	0,8	2	17	22	250	3
Компаніївське	38	1	16,5	1	4,7	10Сз	50	0,8	1	18	24	280	3
Компаніївське	39	1	2,2		2,2	9Сз1Язл	50	0,8	3	12	14	100	3
Компаніївське	40	7	13,7		13,7	6Сз2Скр1Бп1Чрп	35	0,7	1	14	20	150	3
Компаніївське	40	9	1,6		1,6	5Сз3Скр2Алч+Б п	35	0,7	1	14	18	70	3
Компаніївське	40	10	1,4		1,4	6Сз2Скр1Бп1Чрп	35	0,7	1	14	20	150	3
Всього по л-ву:			65,4		34,2								
Кропивницьке	93	4	0,2		0,2	10Сз	64	0,6	2	19	28	220	2
Кропивницьке	93	12	1,4		1,4	10Сз	64	0,3	2	20	30	240	2

Помічник надлісного
М.В.Булат

Кропивницьке	93	14	1,6		1,6	10Сз	67	0,7	3	17	24	200	2
Кропивницьке	93	46	3,7		3,7	10Сз+Кля+Тк	63	0,7	2	20	28	280	2
Кропивницьке	93	40	2,0		2,0	10Сз+Кля	67	0,5	3	17	26	140	2
Кропивницьке	93	47	0,4		0,4	8Сз2Кля	63	0,6	2	18	26	170	2
Кропивницьке	94	2	1,8		1,8	10Сз	67	0,6	2	18	26	210	2
Кропивницьке	94	5	3,9		3,9	10Сз	67	0,7	3	16	26	190	2
Кропивницьке	94	7	0,5		0,5	10Сз	59	0,6	3	15	26	150	2
Кропивницьке	94	14	1,2		1,2	10Сз	54	0,7	2	17	26	220	2
Кропивницьке	95	1	19,4		19,4	10Сз	67	0,7	2	18	26	240	2
Кропивницьке	95	2	1,5		1,5	10Сз	64	0,7	2	19	26	260	2
Кропивницьке	95	4	2,1		2,1	10Сз	67	0,6	3	17	28	175	2
Кропивницьке	95	9	3,8		3,8	10Сз+Акб	59	0,5	3	15	24	130	2
Кропивницьке	96	3	6,0		6,0	10Сз	56	0,6	3	15	24	160	2
Всього по л-ву:			49,5		49,5								
Бірківське	13	12	0,8		0,8	10Сз	56	0,7	1А	23	28	340	3
Бірківське	13	13	2,3		2,3	10Сз	56	0,7	1А	23	28	340	3
Бірківське	14	1	4,8		4,8	10Сз	57	0,7	1	21	24	310	3
Бірківське	14	7	5,5		5,5	10Сз	65	0,7	2	18	20	240	3
Бірківське	15	3	5,1		5,1	10Сз	58	0,7	1	21	26	300	3
Всього по л-ву:			18,5		18,5								
Разом по Філії ВСП:					102,2								

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Оникіївського надлісництва Філії, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Обстеженням встановлено:

Причини ослаблення соснових насаджень в усіх обстежених кварталах Кропивницького, Бірківського та Компаніївського лісництвах зумовлені незадовільним загальним санітарним станом насаджень на момент обстеження. Несприятливі погодно - кліматичні фактори (відсутність опадів, порушення гідрологічного балансу, пошкодження лісовими пожежами та інше) спричинили ослаблення лісів, в результаті чого склалися оптимальні умови для розповсюдження та розмноження стовбурових шкідників і хвороб лісу, а також збільшенню природного відпаду, що переходить у патологічний.

На обстежених ділянках вищевказаних лісництв, присутні, переважно, дерева сосни V, рідше IV та VI категорії стану: дерева з яскраво - червоною хвоєю - з світло-зеленою або жовтувато-зеленою та відсутньою хвоєю, які будуть відібрані у вибірку санітарну рубку.

Помічник надлісного
М.В.Булат

При огляді дерев встановлено пошкодження стовбурів шкідниками з родини *Ipidae*: короїдами верхівковим, малим та великим сосновими лубоїдами. Відмічено також пошкодження вусачами рагієм ребристим й кореневим коротковусим та златками, про що свідчать наявність характерних ходів на стовбурах. На оглянутих деревах відшарування кори більш локальне.

Також на всіх ділянках Кропивницького та Компаніївського лісництв поодинокі спостерігалась «стрижка пагонів» - додаткове живлення лубоїдами.

Неприйняття швидких заходів з поліпшення санітарного стану в соснових насадженнях зумовить подальше поширення та масовий розвиток стовбурових шкідників по всій площі хвойних насаджень Філії. Стовбурові шкідники переносять спори з родини офіостомових грибів (*Ophiostoma*), які викликають враження деревини заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

На представлених для обстеження хвойних ділянках оглянутих лісництв, переважають дерева V категорії стану – свіжий сухостій. Тому важливим є оперативне вилучення свіжозаселених короїдами дерев з насаджень для зменшення чисельності стовбурових шкідників.

Окрім цього, на зазначених ділянках по всіх лісництвах присутні поодинокі дерева сосни з виразками раку-сірянки, які розрослись вздовж і по окружності стовбурів. В місцях розвитку виразки раку - сірянки, кора відшаровується та оголюється деревина, на поверхні якої накопичується живиця із зруйнованих смоляних ходів. У вибірково санітарну рубку відбиратимуться дерева, де рана охоплює понад 1/2 периметра стовбура в нижній частині (нижче середини) крони або всохло понад 1/2 крони.

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях Філії відмічається пошкодження дерев стовбуровими шкідниками: короїдами (верхівковим короїдом, великим та малими лубоїдами), вусачами, златками та із враженням насаджень хворобами лісу (поодинокі рак-сірянки).

Характер всихання поодиноких та груповий верхівкового типу, ступінь всихання слабка та середня.

За результатами лісопатологічного обстеження лісових насаджень Філії ділянки в кварталі 93 виділі 12, 14, 40 та 46, кварталі 94 виділі 5 та 7, кварталі 95 виділі 1, 2 та 4 Кропивницького лісництва; кварталі 37 виділі 1, 2, 3, 9, кварталі 38 виділі 1, кварталі 39 виділі 1 Компаніївського лісництва – взяти на облік, як осередок комплексу стовбурових шкідників (короїди (верхівковий), малий та великий соснові лубоїди), вусачі (кореневий коротковусий, рагій ребристий), златки із занесенням в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу.

Під час лісопатологічного обстеження виявлено, що фактична повнота насаджень Кропивницького (кв./вид.: 93/14, 93/46) та Компаніївського (кв./вид.: 37/1, 37/2, 37/3, 37/9, 38/1, 39/1) лісництв менша за зазначену у матеріалах лісовпорядкування. Рекомендовано оформити акти розбіжностей для цих ділянок.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Філії залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та дотримуватись показника повноти, встановленого для вибірових санітарних рубок, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибірову санітарну рубку не проведено.

Помічник надлісничого
М.В.Булат

Рекомендації та пропозиції:

1. В насадженнях, що втратили біологічну стійкість, пошкоджених стовбуровими шкідниками та вражених хворобами лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження шкідливих організмів у прилеглих насадженнях, здійснити заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій відповідно до вимог встановлених «Санітарними правилами в лісах України».

2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибіркової санітарної рубки на загальній площі 102,2 га.**

3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Філії здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування у весняний період гнізд для птахів. В осередках розмноження комах-камбіофагів викладати зрубані дерева, які будуть пастками для шкідників і вилучатимуться після заселення їх шкідниками (ловильні дерева).

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів виконувати згідно вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27.07.1995р. №555.

Акт складений в 3-х примірниках:

1. Централіно - Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства

2. Філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

3. ДСЛП «Херсонлісозахист»

Додаток: фотофіксація.

Головний лісопатолог
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Інженер охорони та захисту лісу
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Іван ГАПИЧ

Лісничим Кропивницького лісництва

Владислав ПОПОВ

В.о. лісничого Компаніївського лісництва

Олександр ШЕВЧУК

Лісничим Бірківського лісництва

Андрій ЛІТВІН

Помічник надлісничого
М.В.Булат